

Dosarul nr. 3ra-341/22
2-21097527-01-3ra-08042022

Prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Clima)

DECIZIE

23 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Aliona Miron
Nicolae Craiu

examinând recursurile depuse de Primarul interimar al comunei Trușeni și de către Consiliul comunal Trușeni, reprezentat de Iurie Madan,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea Comercială „Creator-Iu. Borș” Societate cu Răspundere Limitată, Societatea cu Răspundere Limitată „Intermobilă-Prim”, Societatea cu Răspundere Limitată „NTS-Construct”, Societatea Comercială „Nastas-Design” Societate cu Răspundere Limitată și Societatea cu Răspundere Limitată „Panmobili” împotriva Consiliului comunal Trușeni și Primarului comunei Trușeni cu privire la anularea în parte a actului administrativ normativ,

împotriva hotărârii din 13 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 30 iunie 2021, Societatea Comercială „Creator-Iu. Borș” Societate cu Răspundere Limitată, Societatea cu Răspundere Limitată „Intermobilă-Prim”, Societatea cu Răspundere Limitată „NTS-Construct”, Societatea Comercială „Nastas-Design” Societate cu Răspundere Limitată și Societatea cu Răspundere Limitată „Panmobili” au depus la Curtea de Apel Chișinău cerere de chemare în judecată (acțiune în control normativ) împotriva Consiliului comunal Trușeni și Primarului comunei Trușeni cu privire la anularea în parte a actului administrativ normativ.

În motivarea acțiunii reclamanții au indicat că desfășoară activitatea de întreprinzător, iar printre genurile de activitate se numără producerea (confecționarea) și/sau comercializarea mobilei.

Reclamanții au menționat că desfășoară activitatea de comerț și/sau producere, în baza actelor permise în Centrul Comercial „Creatormall”, situat în mun. Chișinău, com. Trușeni, str. Calea Trușenilor 91, deschis prin colaborarea Uniunii Producătorilor de Mobilă din Moldova cu Societatea cu Răspundere Limitată „Creator-Iu.Borș” și cu susținerea proiectului USAID CEED II.

În continuare, au notat că la data de 30 decembrie 2020 de către Consiliul comunal Trușeni a fost adoptată decizia nr. 12/10 „Cu privire la aprobarea bugetului comunei Trușeni pentru anul 2021 în lectura a doua”. Astfel, prin anexa nr. 3/1 la decizia Consiliului comunal Trușeni nr. 12/10 din 30 decembrie 2020, care prevede cotele taxei pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii, s-a stabilit prin: - pct. 23 cuantumul taxei anuale pentru anul 2021 pentru „Expoziții, secție, pavilion, salon, etc. de vânzare-confecționare a mobilei”, în mărime de : „până la 100 m² – 10 000 de lei; de la 101-300 m² – 20 000 de lei; de la 301-500 m² – 35 000 de lei; de la 500 m² și mai mult – 50 000 de lei”; - pct. 24 cuantumul taxei anuale pentru anul 2021 pentru „Magazine, pavilion, salon, expoziții de vânzare a mobilei”, în mărime de: „până la 100 m² – 15 000 de lei; de la 101-300 m² – 25 000 de lei; de la 301-500 m² – 40 000 de lei; de la 500 m² și mai mult – 60 000 de lei”.

Reclamanții au specificat că, prin decizia Consiliului comunal Trușeni nr. 1/6 din 12 martie 2021, au fost operate unele modificări la decizia Consiliului comunal Trușeni nr. 12/10 din 30 decembrie 2020, însă Anexa nr. 3/1 a rămas intactă.

În opinia reclamanților, cuantumurile taxelor locale stabilite pentru unitățile comerciale în pct. 23 și pct. 24 din Anexa nr. 3/1 la decizia Consiliului comunal Trușeni nr. 12/10 din 30 decembrie 2020 sunt exorbitante, rupte de realitate, care nu sunt și nici nu pot fi fundamentate din punct de vedere economic sau financiar, mai ales în condițiile în care în anul 2020 (la momentul adoptării actului administrativ normativ) predomina pandemia de coronavirus, care a afectat activitatea economică a reclamanților, consecințele căreia sunt prezente chiar și la momentul actual.

Au precizat că, prin stabilirea taxelor contestate prin prezenta acțiune de control normativ, Consiliul comunal Trușeni a admis încălcarea principiului legalității și principiului proporționalității, fiind în contradicție cu prevederile art. 58 alin. (2) din Constituție, art. 3 alin. (1) lit. d), alin. (2) și alin. (3) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, art. 12 alin.(1) lit. b) din Legea concurenței nr.183 din 11 iulie 2012.

Au afirmat că, ilegalitatea taxelor locale deplânse derivă atât din încălcarea gravă a procedurii de adoptare a actelor normative și violarea principiilor de bază a legislației în vigoare: accesibilitate, previzibilitate și transparență, dar și din încălcarea cerințelor legale pentru exercitarea dreptului discreționar al autorității publice locale, care a adoptat acte contrar scopului stabilit de lege și prin discriminarea directă a subiecților vizați de actul normativ contestat, violarea cerințelor legale și constituționale privind așezarea justă a sarcinilor fiscale și principiilor de echitate și proporționalitate a taxelor stabilite.

Reclamanții au comunicat că sunt nevoiți să inițieze prezenta acțiune de control normativ, în considerarea anulării actului administrativ normativ, în partea pct. 23 și pct. 24 din Anexa nr.3/1 la decizia Consiliului comunal Trușeni nr.12/10 din 30 decembrie 2020, dat fiind ilegalitatea acestora, prin aceasta restabilindu-se drepturile și interesele încălcate de către autoritatea publică locală.

Au invocat că, întrucât practică activitatea de întreprinzător în comuna Trușeni, mun. Chișinău, sunt în drept să înainteze acțiunea de control normativ, revendicând încălcarea drepturilor lor (dreptul la proprietate, dreptul la siguranța și protecția deplină a investițiilor), dat fiind faptul că decizia Consiliului comunal Trușeni nr.12/10 din 30 decembrie 2020 în partea Anexei nr. 3/1, pct. 23 și pct. 24 îi are ca destinatari.

Au mai adăugat că, prin actul administrativ contestat, li se încălcă în mod flagrant art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenția Europeană (protecția proprietății), întrucât ingerința în respectarea bunurilor reclamanților a fost disproporționată.

La fel, au opinat că, dublarea taxelor locale pentru antreprenorii care confecționează și/sau comercializează mobilier în comuna Trușeni, combinate cu lipsa unei justificări economice a practicii administrative, precum și starea de incertitudine în ceea ce privește cuantumul taxelor locale, a perturbat echilibrul just dintre cerințele de interes general și protejarea dreptului la respectarea bunurilor. Astfel, au suportat și continuă să suporte o sarcină excesivă.

La capitolul temeiniciei admiterii acțiunii în control normativ, reclamantii au relatat că, decizia Consiliului comunal Trușeni nr. 12/10 din 30 decembrie 2020 în partea Anexei nr. 3/1, pct. 23 și pct. 24 este un act normativ ilegal, fiind afectat sub aspect material (substanțial), cât și sub aspect procedural.

În acest sens, au remarcat că, taxele locale stabilite pentru anul 2021 prin pct. 23 și pct. 24 din Anexa nr. 3/1 la decizia Consiliului comunal Trușeni nr. 12/10 din 30 decembrie 2020, destinate agenților economici ce activează în comuna Trușeni, care confecționează și/sau comercializează mobilă ating cote exorbitante, fiind practic dublate în comparație cu anii 2017, 2018, 2019. Potrivit tabelului, evoluția cuantumului taxelor locale pentru anii 2017-2021 pentru tipul obiectului de comerț „Expoziții, secție, pavilion, salon, etc. de vânzare-confecționare a mobilei”/„Magazine, pavilion, salon, expoziții de vânzare a mobilei”: până la 100 m² – 7 000 de lei; de la 101-300 m² – 15 000 de lei; de la 301-500 m² – 25 000 de lei; de la 500 m² și mai mult – 30 000 de lei.

Reclamantii au indicat că, până în anul 2021, Consiliul comunal Trușeni nu făcea diferențierea dintre unitățile comerciale „Expoziții, secție, pavilion, salon, etc. de vânzare-confecționare a mobilei”, pe de o parte și „Magazine, pavilion, salon, expoziții de vânzare a mobilei”, pe de altă parte. Majorând procentajul taxelor locale pentru anul 2021, autoritatea publică locală urma inițial să efectueze o evaluare detaliată și minuțioasă a circumstanțelor situației respective, să stabilească un echilibru just și rezonabil între cerințele interesului general al comunității locale Trușeni și cerințele protejării drepturilor contribuabilului.

Au precizat că, dacă pârâții ar fi efectuat o evaluare a situației economice a contribuabililor ce confecționează și/sau comercializează mobilier în localitatea Trușeni, taxele locale pentru desfășurarea activităților în cauză urmau să se micșoreze, nu însă să se majoreze. Or, toți reclamantii au suportat în anul 2020 un declin economic urmare a pandemiei de coronavirus, an fiscal care a fost marcat de starea de urgență declarată pe întreg teritoriul Republicii Moldova (hotărârea Parlamentul Republicii Moldova nr. 55 din 17 martie 2020), care a condus la suspendarea activității economice a reclamantilor începând cu 17 martie 2020 până în 15 mai 2020, urmată de starea de urgență în sănătate publică, care a fost păstrată și pe parcursul anului 2021, fapt despre care pârâtul – Consiliul comunal Trușeni, la momentul adoptării actului normativ contestat era în cunoștință de cauză.

Au învederat că, o asemenea forță majoră, nu avea cum să nu afecteze indicii economici ai antreprenorilor, context în care încasările din vânzări (veniturile) au scăzut dramatic în anul 2020, în comparație cu anul 2019. Astfel, prin punerea în aplicarea a taxelor locale pentru anul 2021, pârâtul a creat impedimente în practicarea activității de întreprinzător pentru agenții economici care produc și comercializează mobilă în comuna Trușeni, punând pe umerii lor o povară fiscală disproporționat de mare în raport cu alți comercianți locali care practică o activitate de comerț similară. Bunăoară, nu este clar de ce magazinele de uz gospodăresc, pavilioanele, secțiile comerciale, expoziții cu vânzări de uz casnic, materiale de construcție etc., cu suprafața

comercială de la 51 m² până la 100 m² trebuie să achite o taxă locală de 4 500 de lei; de la 101 - 200 m² – 5 500 de lei; de la 201 - 400 m² – 6500 de lei etc. (pct. 8 din Anexa nr. 3/1 la decizia Consiliului comunal Trușeni nr. 12/10 din 30 decembrie 2020), în schimb magazinele, pavilioanele, saloanele, expozițiile de vânzare a mobilei pentru metrajul de comerț până la 100 m² trebuie să achite 15 000 de lei; de la 101-300 m² – 25 000 de lei; de la 301-500 m² – 40 000 de lei (pct. 24 din Anexa nr.3/1 la decizia Consiliului comunal Trușeni nr. 12/10 din 30 decembrie 2020)? Cu ce sunt mai prioritari agenții economici ce comercializează materiale de construcție în comparație cu agenții economici ce comercializează mobilier?

Au considerat că, la caz există o discriminare vădită din partea autorității publice locale în ceea ce privește instituirea taxelor locale pentru unitățile comerciale care produc și/sau comercializează mobilier, în disonanță cu prevederile art.14 din Convenția Europeană și art. 12 alin. (1) lit. b) din Legea concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012, potrivit căreia, sunt interzise orice acțiuni sau inacțiuni ale autorităților și instituțiilor administrației publice centrale sau locale care restrâng, împiedică sau denaturează concurența, precum stabilirea de condiții discriminatorii sau acordarea de privilegii pentru activitatea întreprinderilor, în cazul în care acestea nu sunt prevăzute de lege.

Au susținut că, menținerea taxelor pentru confecționarea/și sau comercializarea mobilierului stabilite prin pct. 23 și pct. 24 din Anexa nr. 3/1 a deciziei contestate, va duce la afectarea gravă a activității întreprinzătorilor mici și mijlocii din zona respectivă specializați în domeniul de referință, încălcând proporția între interesul public și interesul privat.

La fel, au menționat că, nu mai puțin importantă este circumstanța conform căreia, cuantumul taxelor locale instituite prin decizia Consiliului comunal Trușeni pentru anul 2021, pentru tipul obiectului de comerț „Expoziții, secție, pavilion, salon, etc. de vânzare confecționare a mobilei”/ „Magazine, pavilion, salon, expoziții de vânzare a mobilei”, depășesc cu mult taxele locale instituite în regiunea învecinată comunei Trușeni pentru anul 2021. De reținut că urmare a analizei taxelor locale ale regiunilor învecinate, administrația publică locală nu face diferențiere între magazinele, expozițiile cu vânzări cu suprafață comercială magazinele, expozițiile cu vânzări a mobilei. Potrivit tabelului comparativ pentru a demonstra discrepanța taxelor locale pentru anul 2021, avute în vedere: în mun. Chișinău (pct. 2 din Anexa nr. 3 la decizia Consiliului municipal Chișinău nr.25/1 din 29 decembrie 2020): 51 m²- 100 m² – 5 300 de lei; 51 m²- 100 m² – 6 100 de lei; 201 m²-400 m² –7 800 de lei; 401 m²- 600 m² – 9 700 de lei; în or. Codru, mun. Chișinău (pct. 2 din Anexa nr. 8 la decizia Consiliului or. Codru nr.6/4 din 15 decembrie 2020): 51 m² - 100 m² – 4 500 de lei ; 101 m² - 200 m² –5 200 de lei; 201 m² - 400 m² – 6 000 de lei; 401 m²- 600 m²– 7 000 de lei; în or. Durlești, mun. Chișinău (pct. 11 din Anexa nr. 3 la decizia Consiliului or. Codru nr.5/2 din 15 decembrie 2020): 51 m² - 100 m²– 4 100 de lei ; 51 m² - 100 m²–4 600 de lei; 201 m² - 400 m² –5 400 de lei ; 401 m²- 600 m²– 7 000 de lei; în or. Vatra, mun. Chișinău (pct. 2 din Anexa nr. 3.2 la decizia or. Vatra nr.5.2.2 din 11 decembrie 2020): 51 m²- 100 m²– 3 100 de lei; 51 m²- 100 m² – 4 000 de lei ; 201 m²- 400 m² –4 200 de lei; 401 m²- 600 m²– 4 700 de lei;

Reieșind din indicatorii tabelului de mai sus, un simplu calcul arată că un agent economic care comercializează mobilier în comuna Trușeni, mun. Chișinău plătește în medie o taxă locală de trei sau chiar de patru ori mai mare (în funcție de metraj) în comparație cu un agent economic ce activează în localitățile învecinate, reprezentând

o sarcină fiscală inechitabilă raportat la alte administrații publice locale. Conform art. 3 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, la elaborarea unui act normativ se respectă principiul coerenței.

Cât privește procedura adoptării deciziei în partea taxelor stabilite pentru producerea și/sau comercializarea mobilei, reclamantii au notat că Consiliul comunal Trușeni a încălcat principiul transparenței în procesul decizional și prin aceasta a lezat drepturile agenților economici care desfășoară activitate din domeniul vizat, întrucât nu au fost efectuate un șir de acțiuni procedurale de natură să fundamenteze necesitatea actului normativ și să asigure transparența acestuia, în sensul Legii privind transparența în procesul decizional nr. 239 din 13 noiembrie 2008, Legii cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017, Legii cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător nr. 235 din 20 iulie 2006, Legii concurenței nr. 183 din 11 iulie 2012, precum și prevederilor Codului Fiscal.

Reclamantii au menționat că, potrivit circumstanțelor de fapt, la data de 13 octombrie 2020 de către Primarul comunei Trușeni, Stela Munteanu a fost adoptată dispoziția nr.109-d „Cu privire la inițierea elaborării proiectului deciziei, cu privire la aprobarea bugetului comunei Trușeni pentru anul 2021” și desfășurarea consultărilor publice. Conform pct. 1.1 din dispoziția nr. 109-d din 13 octombrie 2020, s-a pus în sarcina specialistului (relații cu publicul) din cadrul Primăriei comunei Trușeni elaborarea și publicarea pe pagina web oficială a Primăriei a avizului privind decizia de inițiere a elaborării proiectului în cauză și informarea părților interesate despre inițierea elaborării proiectului de decizie până la data de 17 octombrie 2020. Însă, această prevedere din dispoziția Primarului comunei Trușeni nu a fost realizată efectiv, astfel încât pe pagina web a Primăriei comunei Trușeni (truseni.md) informația în cauză nu a fost plasată. Cu atât mai mult că reclamantilor – agenți economici de pe teritoriul comunei Trușeni (fiind persoane interesate potrivit Anexei la dispoziția nr. 109-d din 13 octombrie 2020), nu li s-a expediat prin intermediul poștei electronice anunțul referitor la inițierea elaborării deciziei, ceea ce constituie o abatere de la prevederile art. 9 alin.(1) din Legea nr. 239 din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional. Conform pct. 4.1 din dispoziția nr. 109-d din 13 octombrie 2020, s-a pus în sarcina specialistului plasarea textului inițial al proiectului de decizie și anunțul despre organizarea consultărilor publice pe marginea proiectului de decizie pe pagina web oficială a Primăriei la data de 6 noiembrie 2020. Nici de această dată, autoritatea publică locală nu a executat dispoziția nr. 109-d din 13 octombrie 2020, or, pe pagina web oficială a Primăriei, proiectul actului normativ contestat nu a fost dat publicității, iar despre consultările publice, reclamantii nu au cunoscut.

În concluzie, asigurarea transparenței inclusiv prin informarea publicului referitor la proiectul actului normativ contestat a avut un caracter declarativ, rezumându-se la emiterea unei dispoziții a căror prevederi nu au fost executate.

Reclamantii au opinat că Consiliul comunal Trușeni a ignorat procedurile legale obligatorii care urmează a fi respectate la elaborarea proiectului de act normativ, iar încălcările admise au dus la adoptarea unui act normativ ilegal în fond (în partea emiterii Anexei nr. 3, pct. 23 și pct. 24 din decizia Consiliului comunal Trușeni nr. 12/10 din 30 decembrie 2020). Or, art. 53 alin. (2) din Constituție, garantează că sistemul legal de impuneri trebuie să asigure așezarea justă a sarcinilor fiscale.

Societatea Comercială „Creator-Iu. Borș” Societate cu Răspundere Limitată, Societatea cu Răspundere Limitată „Intermobilă-Prim”, Societatea cu Răspundere Limitată „NTS-Construct”, Societatea Comercială „Nastas-Design” Societate cu

Răspundere Limitată și Societatea cu Răspundere Limitată „Panmobili” au solicitat anularea deciziei Consiliului comunal Trușeni nr.12/10 din 30 decembrie 2020 „cu privire la aprobarea bugetului comunei Trușeni pentru anul 2021 în lectura a doua”, în partea Anexei nr. 3/1, pct. 23 și pct. 24, ca fiind ilegală.

Prin hotărârea din 13 decembrie 2021 corectată prin încheierea din 29 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a anulat în parte decizia Consiliului comunal Trușeni nr. 12/10 din 30 decembrie 2020 „Cu privire la aprobarea bugetului comunei Trușeni pentru anul 2021 în lectura a doua”, și anume în partea Anexei nr. 3/1, pct. 23 și pct. 24, prin care s-au stabilit cotele taxei anuale pentru anul 2021 pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii ce au ca obiect „Expoziții, secție, pavilion, salon, etc. de vânzare-confecționare a mobilei” și „Magazine, pavilion, salon, expoziții de vânzare a mobilei”.

La data de 17 martie 2022, Primarul interimar al comunei Trușeni a depus recurs împotriva hotărârii din 13 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea acestuia cu anularea hotărârii contestate.

În argumentarea cererii de recurs cu reiterarea motivelor de drept și de fapt anterior invocate, recurentul a menționat că hotărârea recurată este ilegală, deoarece instanța de judecată nu a determinat corect raporturile dintre părți, a omis să dea aprecierea cuvenită caracterului și efectelor actului administrativ contestat și a aplicat pur formal prevederile legale ce guvernează procedura de emitere și de contestare a actelor administrative.

Concomitent, la 17 martie 2022, Consiliul comunal Trușeni a depus recurs împotriva hotărârii din 13 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea acestuia cu casarea integrală a hotărârii contestate.

În motivarea cererii de recurs cu reiterarea motivelor de drept și de fapt anterior invocate, recurentul a indicat consideră hotărârea contestată nefondată și ilegală, deoarece instanța inferioară la adoptarea acesteia nu a ținut cont de prevederile art. 3, 7, 10, 81 din Legea nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, și a contribuit în mod abuziv la diminuarea veniturilor bugetare din comuna Trușeni.

În drept, și-a întemeiat cererea de recurs în baza dispozițiilor art. 109, 112, 119 din Constituție, art. 3, 7, 10, 14 alin. (2) lit. n), 81 din Legea nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală, art. 429 alin. (1), 432 alin. (1), (2) lit. c), d), (3) lit. b), d), 445 din Codul de procedura civilă.

Prin referința depusă la 27 mai 2022, Societatea Comercială „Creator-Iu. Borș” Societate cu Răspundere Limitată, Societatea cu Răspundere Limitată „Intermobilă-Prim”, Societatea cu Răspundere Limitată „NTS-Construct”, Societatea Comercială „Nastas-Design” Societate cu Răspundere Limitată și Societatea cu Răspundere Limitată „Panmobili”, reprezentate de avocatul Adriana Eșanu au solicitat declararea inadmisibilității recursurilor depuse de Primarul interimar al comunei Trușeni și de către Consiliul comunal Trușeni, reprezentat de Iurie Madan.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat hotărârea contestată la 13 decembrie 2021, fiind notificată recurenților, prin intermediul oficiului poștal, la data de 16 februarie 2022, fapt confirmat prin avizul de recepție/livrare anexat la materialele dosarului (f.d.197).

Astfel, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ menționează că recurenții, s-au conformat prevederilor legale și au depus recursurile în termenul prevăzut de art. 245 din Codul administrativ.

Prin încheierea din 29 iunie 2022 a Curții Supreme de Justiție, recursurile depuse de Primarul interimar al comunei Trușeni și de către Consiliul comunal Trușeni, reprezentat de Iurie Madan au fost numite spre examinare în complet de 5 judecători.

Inițial, referitor la recursul depus de către Consiliul comunal Trușeni, reprezentat de Iurie Madan, completul specializat reține prevederile art. 246 alin. (2) lit. c) din Codul administrativ, conform căruia recursul se declară inadmisibil în special când recursul este depus de o persoană neîmputernicită.

În acest context, relevante sunt dispozițiile art. 45 alin. (4) din Codul administrativ, conform cărora autoritățile publice acționează prin intermediul conducătorilor sau al reprezentanților.

Iar, în temeiul art. 46 alin. (1) din Codul administrativ, în procedura administrativă participanții pot fi reprezentați de o persoană împuternicită. Împuternicirile reprezentantului se consemnează în procură. În măsura în care din conținutul procurii nu rezultă altceva, aceasta conferă împuterniciri pentru toate acțiunile procedurale ce țin de procedura administrativă.

La rândul său, în baza art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În această ordine de idei, art. 75 alin. (4) din Codul de procedură civilă prevede expres că, actele procedurale efectuate de reprezentant în limitele împuternicirilor sale sunt obligatorii pentru persoana reprezentată în măsura în care ele ar fi fost efectuate de ea însăși. Culpă reprezentantului este echivalentă culpei părții.

Din materialele cauzei rezultă cu certitudine că, cererea de recurs din 17 martie 2022 a fost semnată și depusă în interesele Consiliul comunal Trușeni de către Iurie Madan (f.d.109-113), acesta acționând în calitate de reprezentant în temeiul procurii nr.175 din 26 noiembrie 2021 (f.d.114), prin care i-au fost acordate următoarele împuterniciri: de a reprezenta interesele Consiliului în instanțele de judecată de orice nivel din Republica Moldova, cu toate drepturile acordate părților în proces conform art. 56, 81 din Codul de procedură civilă, cu *excepția* dreptului de a semna cererea și de a o depune în judecată, de a recurge la arbitraj pentru soluționarea litigiului, de a renunța total sau parțial la pretențiile din acțiune, de a majora sau reduce quantumul acestor pretenții, de a modifica temeiul sau obiectul acțiunii, de a o recunoaște, de a recurge la mediere, de a încheia tranzacții, de a intenta acțiune reconvențională, de a transmite împuterniciri unei alte persoane, de a ataca hotărârea judecătorească, de a-i schimba modul de executare, de a amâna sau eșalona executarea ei, de a prezenta un titlu executoriu spre urmărire, de a primi bunuri sau bani în temeiul hotărârii judecătorești, drept care trebuie menționat expres, sub sancțiunea nulității, în procura eliberată reprezentantului persoanei juridice sau în mandatul eliberat avocatului.

La acest segment, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții

Supreme de Justiție precizează că din sensul normei art. 81 alin. (1) din Codul de procedură civilă, rezultă că dreptul de a semna cererea de recurs și de a o depune în instanță, precum și dreptul de a ataca hotărârea judecătorească urmează a fi prevăzute expres în procura reprezentantului, condiție însă ce nu se atestă în prezenta speță.

În asemenea circumstanțe, Iurie Madan nu a fost împuternicit în modul prevăzut de lege de a semna și depune cererea de recurs în interesele recurentului Consiliul comunal Trușeni, motiv ce impune completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ să ajungă la concluzia că recursul este depus de către o persoană neîmputernicită și urmează a fi declarat inadmisibil.

Aici, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ subliniază că reprezentantul Consiliului comunal Trușeni, Iurie Madan a ignorat obligația de a furniza documentul legalizat în modul stabilit, care atestă împuternicirile acestuia de a semna cererea de recurs și de a o depune în instanță, precum și dreptul de a ataca cu recurs hotărârea din 13 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

În esență, drepturile procedurale sunt însoțite, de obicei, de obligații procedurale (a se vedea Zubac, *ibidem*, parag. 93). Astfel, reprezentantul recurentului trebuia să dea dovadă de vigilență la pregătirea dosarului pentru instanța de recurs și să se aștepte că aceste exigențe procedurale să fie aplicate întocmai cu scopul acestora. Or, în caz contrar, flexibilitatea excesivă manifestată de instanțele de judecată față de limitările analizate ar conduce la eliminarea cerințelor procedurale stabilite prin lege (a se vedea Nicolae Popa vs România, 9 decembrie 2014, parag. 17, Tence vs Slovenia, 31 mai 2016, parag. 31, Parol vs Polonia, 11 octombrie 2018, parag. 38).

Din considerentele expuse, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de către Consiliul comunal Trușeni, reprezentat de Iurie Madan.

Cât privește recursul depus de către Primarul interimar al comunei Trușeni, se menționează că la etapa examinării procedurii de admisibilitate a acestuia, prin prisma art. 246 din Codul administrativ, instanța de recurs a verificat dacă actul judecătoresc de dispoziție recurat poate constitui obiectul recursului, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă acesta nu a fost depusă în mod repetat și dacă au fost declarată în termen.

În continuare, în corespundere cu dispozițiile art. 247 din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, Curtea Supremă de Justiție poate decide citarea participanților la proces.

În speță, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție nu a considerat oportun de a cita participanții la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, deoarece criticele recurentului, și argumentele intimaților din referință, au fost expuse cu suficientă claritate.

Studiind materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul Primarului interimar al comunei Trușeni neîntemeiat și care urmează a fi respins, cu menținerea hotărârii instanței ierarhic inferioare, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art.248 alin.(1) lit. a) din Codul administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Totodată, conform art. 22 alin. (1) din Codul administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

Conform art. 194 alin. (2) din Codul administrativ, în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material.

La rândul său, aplicabile litigiului sunt și prevederile art. 244 alin. (2) în coroborare cu art. 231 alin. (2) din Codul administrativ, conform cărora pentru procedura de recurs se aplică corespunzător prevederile cap. III din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva. Pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

La acest capitol, Colegiul reține și prevederile art. 219 alin. (1)-(3) din Codul administrativ, potrivit cărora instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces.

Recapitulând esența litigiului în scopul verificării aplicării corecte a dreptului material și procedural, instanța de recurs reține următoarea stare de fapt.

Din materialele cauzei rezultă că, la data de 13 octombrie 2020 de către Primarul comunei Trușeni, Stela Munteanu a fost emisă dispoziția nr.109-d „Cu privire la inițierea elaborării proiectului deciziei „Cu privire la aprobarea bugetului comunei Trușeni pentru anul 2021” și desfășurarea consultărilor publice”.

Ulterior, la 30 decembrie 2020 de către Consiliul comunal Trușeni a fost adoptată decizia nr. 12/10 „Cu privire la aprobarea bugetului comunei Trușeni pentru anul 2021 în lectura a doua”.

Conform pct. 1, subpct. 3) din decizia nr. 12/10 din 30 decembrie 2020, s-a decis aprobarea bugetului comunei Trușeni pentru anul 2021 la partea de venituri în sumă de 24 134.2 mii lei și partea de cheltuieli în sumă de 24 134.2 mii lei, inclusiv: 3)Cotele impozitelor și taxelor locale, anexele nr. 3, nr. 3/1, și nr. 3/2.

Prin anexa nr.3/1 la decizia Consiliului comunal Trușeni nr. 12/10 din 30 decembrie 2020, care prevede cotele taxei pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii, s-a stabilit prin: - pct. 23 cuantumul taxei anuale pentru anul 2021(în lei pentru anul calendaristic) pentru „Expoziții, secție, pavilion, salon, etc. de vânzare-confecționare a mobilei”, în mărime de: „Până la 100 m² – 10 000 lei; De la 101-300 m² – 20 000 lei; De la 301-500 m² – 35 000 lei; De la 500 m² și mai mult – 50 000 lei”. - pct.24 cuantumul taxei anuale pentru anul 2021 (în lei pentru anul calendaristic) pentru „Magazine, pavilion, salon, expoziții de vânzare a mobilei”, în mărime de: „Până la 100 m² – 15 000 lei; De la 101-300 m² – 25 000 lei; De la 301-500 m² – 40 000 lei; De la 500 m² și mai mult – 60 000 lei”.

Conform art. 5 din Codul administrativ, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.

Prevederile art. 12 din Codul administrativ stabilesc că, un act administrativ normativ este actul juridic subordonat legii adoptat, aprobat sau emis de o autoritate publică în baza prevederilor constituționale sau legale, care nu se supune controlului constituționalității și stabilește reguli de aplicare obligatorii pentru un număr nedeterminat de situații identice.

Instanța de recurs în completare relevă prevederile art. 2 din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, conform cărora actul normativ este un act juridic adoptat, aprobat sau emis de o autoritate publică, care are caracter public, obligatoriu, general și impersonal și care stabilește, modifică ori abrogă norme juridice care reglementează nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice și care sunt aplicabile unui număr nedeterminat de situații identice.

O acțiune în contencios administrativ în corespundere cu art. 206 alin. (1) lit. a)-e) din Codul administrativ, poate fi depusă pentru: anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare); obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare); impunerea la acțiune, la tolerare a acțiunii sau la inacțiune (acțiune în realizare); constatarea existenței sau inexistenței unui raport juridic ori nulității unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ (acțiune în constatare); sau anularea în tot sau în parte a unui act administrativ normativ (acțiune de control normativ).

Totodată, în condițiile art. 20 din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Deoarece decizia Consiliului comunal Trușeni nr. 12/10 din 30 decembrie 2020, în partea Anexei nr. 3/1, pct. 23 și pct. 24 îi are ca destinatari, la 30 iunie 2021, Societatea Comercială „Creator-Iu. Borș” Societate cu Răspundere Limitată, Societatea cu Răspundere Limitată „Intermobilă-Prim”, Societatea cu Răspundere Limitată „NTS-Construct”, Societatea Comercială „Nastas-Design” Societate cu Răspundere Limitată și Societatea cu Răspundere Limitată „Panmobili” au depus prezenta cerere de chemare în judecată (acțiune în control normativ) împotriva Consiliului comunal Trușeni și Primarului comunei Trușeni, prin care au solicitat anularea în parte a actului administrativ, ca fiind ilegal.

Fiind investită cu examinarea cauzei, Curtea de Apel Chișinău prin hotărârea din 13 decembrie 2021 a anulat în parte decizia Consiliului comunal Trușeni nr. 12/10 din 30 decembrie 2020 „Cu privire la aprobarea bugetului comunei Trușeni pentru anul 2021 în lectura a doua”, și anume în partea Anexei nr. 3/1, pct. 23 și pct. 24, prin care s-au stabilit cotele taxei anuale pentru anul 2021 pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii ce au ca obiect „Expoziții, secție, pavilion, salon, etc. de vânzare-confecționare a mobilei” și „Magazine, pavilion, salon, expoziții de vânzare a mobilei”.

Judecând cauza în ordine de recurs, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră soluția și concluziile

instanței ierarhic inferioare ca fiind întemeiate, rezultate din aprecierea corectă a probelor administrate la materialele cauzei și cu interpretarea justă a prevederilor legale aplicabile raportului juridic litigios, din motivele ce succed.

În corespundere cu art. 3 alin. (2) din Legea privind administrația publică locală nr. 436 din 28 decembrie 2006, autoritățile administrației publice locale beneficiază de autonomie decizională, organizațională, gestionară și financiară, au dreptul la inițiativă în tot ceea ce privește administrarea treburilor publice locale, exercitându-și, în condițiile legii, autoritatea în limitele teritoriului administrat.

Conform art. 8 alin.(3) din Legea privind administrația publică locală nr.436 din 28 decembrie 2006, proiectele de decizii ale consiliului local se consultă public, în conformitate cu legea, cu respectarea procedurilor stabilite de către fiecare autoritate reprezentativă și deliberativă a populației unității administrativ - teritoriale de nivelul întâi sau al doilea, după caz.

În temeiul art. 9 din Legea privind administrația publică locală nr.436 din 28 decembrie 2006, pentru asigurarea autonomiei locale, autoritățile administrației publice locale elaborează, aprobă și gestionează în mod autonom bugetele locale, având dreptul să pună în aplicare taxe și impozite locale și să stabilească cuantumul lor în condițiile legii.

În accepțiunea art. 1 al Legii nr.397-XV din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale, bugetele unităților administrativ-teritoriale – bugetele locale care reprezintă bugetele satelor (comunelor), orașelor (municipiilor, cu excepția municipiilor Bălți și Chișinău), bugetele raionale, bugetul central al unității teritoriale autonome cu statut juridic special, bugetele municipale Bălți și Chișinău; venituri proprii – venituri ale bugetelor unităților administrativ-teritoriale, formate, conform Codului fiscal și altor acte legislative, din impozitele, taxele și alte plăți care se încasează direct și integral la bugetele respective.

Conform art. 3 alin. (1), (2) și (5) al Legii nr.397-XV din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale, bugetele unităților administrativ-teritoriale constituie elemente independente care se elaborează, se aprobă și se execută în condiții de autonomie financiară, în conformitate cu prevederile prezentei legi și ale Legii privind administrația publică locală. Suma veniturilor aprobate (prognozate) și neîncasate în bugetul unității administrativ-teritoriale, precum și cheltuielile efectuate suplimentar de la bugetul acesteia nu se recuperează de la bugetul de alt nivel. Autoritățile administrației publice locale urmează a fi consultate în modul corespunzător asupra procedurilor de redistribuire a resurselor ce urmează a fi alocate acestora, precum și asupra modificărilor operate în legislație referitor la funcționarea sistemului finanțelor publice locale.

În conformitate cu art. 14 alin. (1), (2), lit. a), n) din Legea privind administrația publică locală nr. 436 din 28 decembrie 2006, Consiliul local are drept de inițiativă și decide, în condițiile legii, în toate problemele de interes local, cu excepția celor care țin de competența altor autorități publice.

Deci, pornind de la domeniile de activitate ale autorităților administrației publice locale de nivelul întâi stabilite la art. 4 al Legii privind descentralizarea administrativă, consiliul local realizează următoarele competențe: a) decide punerea în aplicare și modificarea, în limitele competenței sale, a impozitelor și taxelor locale, a modului și a termenelor de plată a acestora, precum și acordarea de facilități pe parcursul anului bugetar; n) aprobă decizia bugetară anuală, precum și decizii privind modificarea bugetului local.

Articolul 10¹ alin.(2) din Legea privind administrația publică locală nr. 436 din 28 decembrie 2006 stabilește că, proiectele actelor normative ale autorităților administrației publice locale se fac publice, în vederea consultării, cu cel puțin 15 zile lucrătoare înainte de ziua aprobării actului. Adoptarea actelor în regim de urgență se efectuează în conformitate cu Legea nr.239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional.

Concomitent, în baza art. 20 alin. (1), (2), (3) al Legii nr.397-XV din 16 octombrie 2003 privind finanțele publice locale, autoritățile administrației publice locale elaborează bugetele proprii conform prevederilor legale, în baza clasificății bugetare și a metodologiei bugetare aprobate de Ministerul Finanțelor. Proiectul bugetului local cuprinde indicatorii realizați în ultimii doi ani bugetari, rezultatele estimate pentru anul bugetar curent, propunerile de buget pentru anul viitor și estimările pentru doi ani ulteriori. La elaborarea proiectului bugetului local, autoritățile administrației publice locale vor ține cont de: a) regulile bugetare și obiectivele politicii bugetar-fiscale; b) planurile strategice/programele de dezvoltare social-economică ale unității administrativ-teritoriale; c) politicile locale și naționale; d) performanța realizată/asumată în cadrul programelor autorităților administrației publice locale; e) circulara privind elaborarea proiectelor de buget; f) limitele transferurilor inter bugetare; g) alte particularități specifice.

Conform art. 32 alin. (1), (1¹) din Legea privind administrația publică locală nr.436 din 28 decembrie 2006, în exercitarea atribuțiilor sale, primarul emite dispoziții cu caracter normativ și individual. Proiectele de dispoziții ale primarului în problemele de interes local care pot avea impact economic, de mediu, social (asupra modului de viață și drepturilor omului, asupra culturii, sănătății și protecției sociale, asupra colectivităților locale, serviciilor publice) se consultă public, prin afișarea în locuri publice și plasarea pe pagina web oficială a autorității publice locale în conformitate cu legea, cu respectarea procedurilor stabilite de către fiecare autoritate reprezentativă și deliberativă a populației unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi sau al doilea, după caz.

Conform prevederilor art. 40 alin. (2) lit. a), b), c), f) din Legea privind administrația publică locală nr. 436 din 28 decembrie 2006, Primăria, ca structură funcțională, are următoarele atribuții: a) întocmește proiecte de decizii ale consiliului local și proiecte de dispoziții ale primarului; b) aduce la cunoștință publică deciziile consiliului și dispozițiile normative ale primarului; c) colectează și prezintă primarului informații pentru raportul anual privind starea economică și socială a satului (comunei), orașului (municipiului); f) contribuie la elaborarea proiectului de buget al unității administrativ-teritoriale pentru următorul an bugetar și a proiectelor de modificare a bugetului, care urmează să fie prezentate de primar spre examinare consiliului local.

În sensul art. 3 alin. (4) din Legea privind transparența în procesul decizional nr. 239 din 13 noiembrie 2008, autoritățile publice vor consulta cetățenii, asociațiile constituite în corespundere cu legea, alte părți interesate în privința proiectelor de acte normative, administrative care pot avea impact social, economic, de mediu (asupra modului de viață și drepturilor omului, asupra culturii, sănătății și protecției sociale, asupra colectivităților locale, serviciilor publice).

La rândul său, art. 8 din Legea privind transparența în procesul decizional, nr. 239 din 13 noiembrie 2008, prevede etapele principale ale asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor, după cum urmează: a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei; b) punerea la dispoziția părților interesate a

proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia; c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate; d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii; e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate.

În speță, se menționează că conform pct. 1, 2, 3 din dispoziția nr.109-d „Cu privire la inițierea elaborării proiectului deciziei „Cu privire la aprobarea bugetului comunei Trușeni pentru anul 2021” și desfășurarea consultărilor publice”, emisă de către Primarul comunei Trușeni la 13 octombrie 2020, s-a dispus:

1. Se pune în sarcina: 1.1. specialistului (relații cu publicul) din cadrul Primăriei comunei Trușeni elaborarea și publicarea pe pagina web oficială a Primăriei a avizului privind decizia de inițiere a elaborării proiectului în cauză și informarea părților interesate despre inițierea elaborării proiectului de decizie până la data de 17 octombrie 2020; 1.2. Contabilului șef al Primăriei comunei Trușeni elaborarea textului inițial al proiectului de decizie „Cu privire la aprobarea bugetului comunei Trușeni pentru anul 2021” până la 5 noiembrie 2020; 1.3. Specialistului (relații cu publicul) din cadrul Primăriei comuna Trușeni, organizarea și desfășurarea consultărilor publice pe marginea proiectului de decizie „Cu privire la aprobarea bugetului comunei Trușeni pentru anul 2021” în perioada 06 noiembrie 2020-26 noiembrie 2020.

2. Se stabilește dezbateri publice pe data de 27 noiembrie 2020, ora 15.00 care vor fi organizate în sala de ședințe a Primăriei comunei Trușeni.

3. Se aprobă lista persoanelor interesate, cu care vor fi desfășurate consultări publice pe marginea proiectului de decizie, conform anexei.

Concomitent, conform pct. 4, 5, 6 din aceeași dispoziție, s-a dispus: se pune în sarcina specialistului (relații cu publicul) din cadrul Primăriei comunei Trușeni, persoana responsabilă pentru desfășurarea consultărilor publice pe marginea proiectului de decizie menționat:

4.1. plasarea textului inițial al proiectului de decizie și anunțului despre organizarea consultărilor publice pe marginea proiectului de decizie pe pagina web oficială a primăriei la data de 6 noiembrie 2020;

4.2. informarea părților interesate despre desfășurarea consultărilor publice pe marginea proiectului de decizie;

4.3. pe data de 27 noiembrie 2020, ora 15.00 desfășurarea dezbaterilor publice pe marginea proiectului de decizie pentru expunerea opiniilor în mod organizat referitor la proiectul de decizie elaborat.

5. În urma rezultatelor consultărilor publice de către contabilul șef al Primăriei comunei Trușeni se va asigura: 5.1. perfectarea sintezei recomandărilor în rezultatul desfășurării dezbaterilor publice pe marginea proiectului de decizie; 5.2. elaborarea proiectului de decizie ținând cont de recomandările primite, întocmirea sintezei recomandărilor.

6. Specialistul (relații cu publicul) din cadrul Primăriei comunei Trușeni va asigura: 6.1. formarea dosarului despre elaborarea proiectului de decizie; 6.2. publicarea rezultatelor consultărilor (sinteza recomandărilor, proiectul de decizie perfectat luând în considerație recomandările primite) prin informarea generală, informarea direcționată părților interesate; 6.3. coordonarea variantei finale a proiectului deciziei, luând în considerație recomandările și prezentarea acestora secretarului Consiliului comunal Trușeni, pentru examinarea ulterioară în cadrul ședinței Consiliului comunal Trușeni.

La acest aspect, instanța inferioară just a constatat că la adoptarea deciziei nr.12/10 din 30 decembrie 2020 „Cu privire la aprobarea bugetului comunei Trușeni pentru anul 2021 în lectura a doua”, și anume în partea Anexei nr.3/1, pct.23 și pct.24, prin care s-au stabilit cotele taxei anuale pentru anul 2021 pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii ce au ca obiect „Expoziții, secție, pavilion, salon, etc. de vânzare-confecționare a mobilei” și „Magazine, pavilion, salon, expoziții de vânzare a mobilei”, Consiliul comunal Trușeni nu făcut dovada asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziei date, or, informarea publicului referitor la proiectul actului normativ contestat a avut un caracter formal, deși avea obligația să întreprindă măsurile necesare pentru asigurarea posibilităților efective de participare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea și a altor părți interesate la procesul decizional.

Prin urmare, nu poate fi reținută ca fiind asigurarea transparenței procesului de elaborare a actului administrativ contestat, publicarea acestuia pe rețeaua de socializare – facebook.

Deoarece, autoritatea publică locală contrar normelor de drept sus citate, nu a asigurat realizarea în mod efectiv a prevederilor dispoziției nr.109-d din 13 octombrie 2020, astfel încât pe pagina web a Primăriei comunei Trușeni (truseni.md) informația în cauză nu a fost plasată, cât și informarea părților interesate, la caz reclamanților care desfășoară activitate din domeniul vizat, despre inițierea elaborării proiectului de decizie, prin intermediul poștei electronice nu a fost efectuată.

În contextul dat, se reține că la caz autoritățile administrației publice locale la stabilirea cotelor taxelor locale anuale pentru anul 2021 pentru unitățile comerciale și/sau de prestări servicii, nu s-au condus nici de următoarele criterii și principii: previzibilitatea activității de întreprinzător; principiul transparenței decizionale; principiul achitabilității (proporționalității) în raporturile dintre unitatea administrativ-teritorială și întreprinzător, deși, în temeiul prevederilor art. 297 alin. (8) din Codul fiscal aveau obligația dată.

Cât privește celelalte argumente invocate în cererea de recurs nu au relevanță în situația în care acestea nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a hotărârii recurate.

Or, la caz, instanța de fond a examinat principalele întrebări juridice puse în prezenta acțiune și s-au pronunțat în mod detaliat în privința argumentelor invocate pe marginea cererii de chemare în judecată.

Totuși, pentru a nu ignora observațiile recurentului și circumstanțele speciale ale cauzei (a se vedea, în contrast, *Bochan vs Ucraina*, 3 mai 2007, parag. 84), instanța de judecată a reexaminat problema de drept și a fost de acord cu raționamentul instanței inferioare, care a fost completat în faza de recurs pentru a înlătura orice dubiu cu privire la legalitatea actelor judecătorești.

În esență, punctul de vedere al recurentului oferit în această fază nu a putut modifica concluziile anterioare (a se vedea *Ruminski vs Suedia*, 2 mai 2017, parag. 32 – 33).

Astfel, observațiile recurentului au fost ascultate, iar Curtea de Apel Chișinău a răspuns la toate argumentele esențiale ale cauzei (a se vedea deciziile de inadmisibilitate în cauzele *Victor Harovschi vs Moldova*, 18 noiembrie 2008; *Fundația pentru Copii Speranța vs Moldova*, 17 octombrie 2017 sau *Calancea și alții vs. Moldova*, 6 februarie 2018, parag. 20, 34 – 35).

Pe cale de consecință, completul specializat pentru examinarea cauzelor de contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța ierarhic inferioară a emis hotărârea recurată cu respectarea dreptului părților la un proces echitabil, în sensul garantat de art.6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, atât ca ansamblul garanțiilor procedurale enunțate în această dispoziție convențională, cât și dreptul la judecarea în mod echitabil a cauzei, ceea ce presupune inclusiv motivarea hotărârilor, principiul contradictorialității și modul de administrare a probelor.

Din considerentele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de către Consiliul comunal Trușeni, reprezentat de Iurie Madan, de a respinge recursul depus de Primarul interimar al comunei Trușeni și a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 246, 248 alin. (1) lit. a), alin. (2) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se declară inadmisibil recursul depus de către Consiliul comunal Trușeni, reprezentat de Iurie Madan.

Se respinge recursul depus de către Primarul interimar al comunei Trușeni.

Se menține hotărârea din 13 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea Comercială „Creator-Iu. Borș” Societate cu Răspundere Limitată, Societatea cu Răspundere Limitată „Intermobilă-Prim”, Societatea cu Răspundere Limitată „NTS-Construct”, Societatea Comercială „Nastas-Design” Societate cu Răspundere Limitată și Societatea cu Răspundere Limitată „Panmobili” împotriva Consiliului comunal Trușeni și Primarului comunei Trușeni cu privire la anularea în parte a actului administrativ normativ.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Aliona Miron

Nicolae Craiu